

МОТИВАЦІЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ НА ЗАСАДАХ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ

Побудова ефективної системи екологічного менеджменту на лісгосподарських підприємствах ґрунтується на впровадженні низки заходів, в основі яких є докорінна зміна мотивації усіх зацікавлених сторін, що мають відношення до організації лісгосподарської діяльності та стану лісових екосистем. Вважаємо, що спонукання суб'єктів господарювання буде повним за умови його зовнішнього та внутрішнього походження. Мотивація таких змін вбачається нами як складний, багатоаспектний процес, що складається з наступних компонент: мотиви (рушійна сила, глобальний процес, що спонукає до певних перетворень); потреби (умови та чинники, що визначають стан галузі (підприємства) та є рушійною силою зміни підходів до організації діяльності); стимули (можливості та причини, що спонукають до зміни, модернізації тощо).

Таблиця 1

Компоненти мотивації трансформації лісгосподарювання на засадах зеленої економіки

Мотив	Потреба	Стимул
<i>Глобальний рівень</i>		
Наявність екологічних та кліматичних умов, що погіршуються, у т.ч. в результаті споживацького ставлення людей до лісових ресурсів.	Формування оптимальної лісистості території окремих країн, та водночас, необхідність у деревних ресурсах та побічних продуктах лісового господарства.	Забезпечити захист та відновлення лісових екосистем та запровадити політику розподілу ресурсів (у т.ч. лісових) на засадах рівності та справедливості.
<i>Національний рівень</i>		
Участь у багатосторонніх міжнародних угодах, що передбачають реалізацію глобального процесу сталого розвитку, у т.ч. вживання заходів із запобігання змінам клімату, збереження біорізноманіття та відновлення лісових екосистем.	Розробка і реалізація національної стратегії розвитку лісового господарства, в основу якої покладено пріоритети сталого лісгосподарювання і лісокористування та низьковуглецевого розвитку.	Забезпечити рівень лісистості території країни понад 37 %, покращити санітарний стан лісів, запровадити найкращі практики ведення лісового господарства, що побудовані на принципах сталості та адаптації до змін клімату.
<i>Регіональний рівень</i>		
Реалізація національної екологічної політики країни в умовах та з урахуванням економічних, соціальних та екологічних особливостей конкретного регіону; формування сприятливого середовища для розвитку лісгосподарської діяльності.	Розробка і реалізація регіональної стратегії розвитку лісового господарства, в основу якої покладено пріоритети сталого лісгосподарювання та лісокористування, низьковуглецевого розвитку та мінімізації наслідків радіаційного забруднення (у певних регіонах).	Забезпечити розвиток лісової транспортної інфраструктури регіону, оновлення основних засобів та матеріально-технічної бази лісгосподарських підприємств, технологічна модернізація на засадах збереження біорізноманіття та адаптації до змін клімату, (у певних регіонах)
<i>Рівень підприємства</i>		
Наявність екологічних, соціальних та економічних параметрів лісгосподарювання, що вимагають корегування з урахуванням регіональних, національних, міжнародних стратегій і угод та тенденцій ринку ліспродукції	Розробка і реалізація стратегії розвитку лісгосподарського підприємства, в основу якої покладено пріоритети прибутковості діяльності, сталого лісгосподарювання та лісокористування, низьковуглецевого розвитку та мінімізації наслідків радіаційного забруднення	Розробити екологічну політику підприємства, стратегічні та тактичні плани реалізації програмних заходів

У табл. 1 наведено основні мотиваційні компоненти трансформації лісгосподарювання на засадах зеленої економіки. При цьому, глобальний та національний рівні у значній мірі вмотивовані глобальними процесами екологізації господарювання, що наразі відбуваються у світі. Адже екологічні виклики, із якими зіштовхнулася світова спільнота у останні десятиліття, та невтішні прогнози, що будуть супроводжувати існування людства у майбутньому, засвідчують необхідність зміни традиційного бачення розвитку країн, галузей економіки, підприємств. Відтак, країни, що відносяться до категорії розвинених, та ті, що прагнуть наблизитись до них, для того, щоб не віддалитись від світових тенденцій змушені вживати заходи по екологізації господарського комплексу. Наразі в Україні глобальні мотиваційні впливи визначають, у значній мірі, національну політику у сфері лісового господарства та переробної промисловості. Однак, її реалізація має значні недоліки, що проявляються у численних проблемах у даній галузі.

З іншого боку, регіональний рівень мотивації та шабелі підприємств мають, на нашу думку, дещо інші мотиваційні пріоритети, у рамках виокремлених компонент. Відтак, на рівні регіону головним мотивом для екологічної трансформації галузі є формування сприятливого середовища для розвитку підприємництва у цій сфері, що забезпечило б вирішення низки екологічних, соціальних та економічних проблем територій. З іншого боку, на рівні підприємства потенціал змін буде більшим за умови ймовірності покращення конкурентних переваг підприємств від екологізації їх діяльності. Таким чином, мотиваційна компонента є однією з основних передумов запровадження систем екологічного менеджменту лісгосподарських підприємств. Її формування та оцінка потребує ґрунтовного дослідження.